

СЛУЖБА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ СТРАНАКА

На основу члана 10. став (1) Закона о финансирању политичких странака („Службени гласник БиХ“ број: 95/12 и 41/16), члана 25. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака („Службени гласник БиХ“ број: 96/13 и 89/16) и члана 18. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака („Службени гласник БиХ“ број 103/08), издајем

ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ГОДИШЊЕГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2016. ГОДИНУ И ПОСТИЗБОРНОГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА - ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 2016. ГОДИНЕ СРПСКЕ ДЕМОКРАТСКЕ СТРАНКЕ

Број: 03-07-6-522/17
Сарајево, 03.09.2018. године

САДРЖАЈ

МИШЉЕЊЕ	3
1. УВОД	4
2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ	4
3. ОПИС РЕВИЗИЈЕ	5
Предмет ревизије.....	5
Циљ ревизије	5
Обим ревизије.....	5
4. ПРЕТХОДНЕ КОНТРОЛЕ И РЕВИЗИЈЕ	5
5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ РЕВИЗИЈЕ.....	6
5.1 НАЛАЗИ	6
5.2. ПРЕПОРУКЕ.....	9

МИШЉЕЊЕ

Служба за ревизију финансирања политичких странака извршила је ревизију финансијских извјештаја Српске демократске странке за 2016. годину, и то: годишњег финансијског извјештаја за 2016. годину и финансијског извјештаја за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Локалних избора, одржаних у октобру 2016. године.

Руководство политичке странке је одговорно за финансијске извјештаје, поступање странке у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака и члана 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине, те успостављање ефикасног система интерних контрола.

Наша одговорност је да изразимо мишљење на основу ревизије коју смо извршили.

Ревизију смо извршили у складу са ревизијским стандардима. Ови стандарди захтијевају да ревизију планирамо и извршимо на начин да прикупимо довољно доказа који нам, у разумној мјери, пружају гаранцију да је странка поступала у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака.

Ревизија је на основу узорака испитивала значајне трансакције које потврђују износе у финансијским извјештајима, оцјену рачуноводствених начела приликом састављања финансијских извјештаја и поступање у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака.

Сматрамо да ревизија коју смо извршили пружа разумну основу за изражавање нашег мишљења.

Ревизијом годишњег финансијског извјештаја за 2016. годину, утврђено је да је Српска демократска странка прекршила одредбе члана 4. став (1), члана 5. став (4), члана 6. став (2), члана 8. став (1) и став (4), члана 11. став (1) и члана 12. став (1) и став (4) Закона о финансирању политичких странака.

Према нашем мишљењу, осим наведеног, ревидирани финансијски извјештаји указују да је Српска демократска странка у 2016. години поступала у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака и одредбама члана 15.10 Изборног закона Босне и Херцеговине.

1. УВОД

Служба за ревизију финансирања политичких странака (у даљем тексту: Служба за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја Српске демократске странке за 2016. годину, и то: годишњег финансијског извјештаја за 2016. годину и финансијског извјештаја за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Локалних избора, одржаних у октобру 2016. године.

Ревизија је предузета у складу са чланом 10. став (1) Закона о финансирању политичких странака, чланом 25. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и чланом 2. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака.

Због чињенице да се ревизија обавља провјерама на бази узорка и да постоје ограничења у рачуноводственом систему и систему интерних контрола, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке не буду откривене.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја, Српска демократска странка се финансирала из следећих извора¹:

Р/Б	Извори финансирања	Износ (КМ)	Структура (%)
1.	Чланарина	311.249,81	16,00
2.	Прилози физичких лица (3-а)	181.777,55	9,34
3.	Прилози правних лица (3-б)	19.410,00	1,00
4.	Приходи од имовине (3-ц)	9.411,70	0,48
5.	Приходи од добити предузећа у власништву политичке странке (3-д)	0,00	0,00
6.	Приходи од поклона (3-е)	29.121,50	1,50
7.	Приходи из буџета (3-ф)	1.376.989,82	70,78
8.	Приходи од пропаганде (3-г)	0,00	0,00
I	Укупни приходи (1-8)	1.927.960,38	99,10
II	Остали приходи и друго	17.446,21	0,90
	Извори финансирања (I+II)	1.945.406,59	100,00

У годишњем финансијском извјештају странка је исказала расходе у укупном износу од 2.310.342,00 КМ.

2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ

Назив политичке странке је Српска демократска странка. Скраћени назив странке је СДС.

Странка је уписана у регистар Основног суда у Источном Сарајеву, рјешењем број: ПУ-1/93 од 14.05.1993. године под називом Српска демократска странка Републике Српске. Рјешењем истог суда, број: ПУ-1/99 од 18.05.1999. године уписана је промјена назива странке у Српску демократску странку. Дана 02.05.2006. године, рјешењем број: 089-0-РЕГ-06-000 154 Српска демократска странка је уписана у судски регистар Основног суда Соколац. Рјешењем број: 089-0-РЕГ-16-000 114 од 02.11.2016. године уписана је промјена лица овлашћеног за заступање и представљање странке.

Сједиште политичке странке је у Источном Сарајеву, Трг Илиџанске бригаде бб, док је административно сједиште странке у Бањој Луци, улица Николе Тесле 1б.

Лице овлаштено за заступање странке је Вукота Говедарица, предсједник странке.

¹ Подаци из коригованог обрасца 3 (извори финансирања) годишњег финансијског извјештаја за 2016. годину.

Лице овлаштено за подношење финансијских извјештаја за 2016. годину је Игор Остојић.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја за 2016. годину, организациону структуру Српске демократске странке чине:

- Секретаријат Српске демократске странке у Бањој Луци,
- Секретаријат Српске демократске странке у Источном Сарајеву,
- 8 градских одбора и
- 60 општинских одбора.

3. ОПИС РЕВИЗИЈЕ

Предмет ревизије је годишњи финансијски извјештај Српске демократске странке за 2016. годину и финансијски извјештај за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Локалних избора, одржаних у октобру 2016. године, и то сљедећих организационих дијелова политичке странке:

- Секретаријата Српске демократске странке у Бањој Луци,
- Општинског одбора Српске демократске странке Источна Илица и
- Општинског одбора Српске демократске странке Угљевик.

Циљ ревизије је да се на основу проведених ревизијских процедура прибаве ревизијски докази, који ће ревизору омогућити да изрази мишљење о томе да ли је Српска демократска странка у извјештајном периоду поступала у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака и одредбама члана 15.10 Изборног закона БиХ.

Обим ревизије финансијских извјештаја Српске демократске странке обухвата контролу финансијске документације и провођење аналитичких процедура ради утврђивања усклађености података које је странка исказала у финансијском извјештају са одредбама Закона о финансирању политичких странака, односно усклађености извора финансирања и начина трошења средстава, са посебним нагласком на прилоге физичких и правних лица, приходе из буџета и трошкове изборне кампање.

4. ПРЕТХОДНЕ КОНТРОЛЕ И РЕВИЗИЈЕ

Служба за ревизију обавила је ревизију и преглед финансијских извјештаја Српске демократске странке у периоду од 2004. до 2015. године, након чега су издати извјештаји о ревизији, односно извјештаји о прегледу са налазима ревизије, мишљењем ревизора и препорукама странци.

Након извршеног прегледа годишњег финансијског извјештаја Српске демократске странке за 2015. годину, Служба за ревизију је издала Извјештај о прегледу са мишљењем ревизора, налазима ревизије и препорукама странци да успостави евиденције и пријављује прилоге, без обзира на који начин их остварује, да успостави потпуне евиденције о приходима, раходима и обавезама странке, да финансијске извјештаје које подноси Централној изборној комисији Босне и Херцеговине попуњава у складу са Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и да изборну кампању финансира у складу са одредбама поглавља 15. Изборног закона БиХ, односно поштује законом прописани лимит на трошкове кампање.

Нереализоване препоруке:

На основу уочених недостатака у годишњем финансијском извјештају за 2016. годину, утврђено је да Српска демократска странка није испоштовала све препоруке.

5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ РЕВИЗИЈЕ

5.1 НАЛАЗИ

а) Српска демократска странка прекршила је одредбе члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака.²

Увидом у Програм утрошка финансијских средстава за 2016. годину који је доставила Српска демократска странка, утврђено је да је странка планирала расходе у укупном износу од 1.975.000,00 КМ.

Српска демократска странка је у годишњем финансијском извјештају за 2016. годину исказала укупне расходе у износу од 2.310.342,00 КМ, што је за 335.342,00 КМ више у односу на планиране.

С обзиром да је Српска демократска странка средства странке утрошила мимо утврђеног Програма утрошка финансијских средстава за 2016. годину, прекршила је одредбе члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака.

б) Српска демократска странка је прекршила одредбе члана 5. став (4) Закона о финансирању политичких странака³.

Српска демократска странка није у пословним књигама евидентирала нити у годишњем финансијском извјештају исказала неновчану донацију по основу бесплатног кориштења пословног простора у Сребреници, чиме је прекршила одредбе члана 5. став (4) Закона о финансирању политичких странака.

Увидом у податке које је доставила Општина Сребреница, утврђено је да је странка без плаћања накнаде користила пословни простор, површине 15,40 м², у власништву Општине Сребреница.⁴

Странка је кориштењем пословног простора у власништву општине, без плаћања закупнине, примила неновчану донацију, коју је у складу са Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и Законом о финансирању политичких странака имала обавезу да евидентира у пословним књигама и пријави у годишњем финансијском извјештају за 2016. годину.

в) Српска демократска странка је прекршила одредбе члана 5. став (4), члана 6. став (2) и члана 8. став (1) Закона о финансирању политичких странака⁵.

(1) Увидом у Дневник-извјештај благајне од 02.08.2016. године утврђено је да су из благајне странке исплаћена средства ОО СДС Теслић у износу од 2.260,00 КМ.

Исплата је извршена на основу Извјештаја о утрошку средстава за организовање традиционалног Илинданског турнира у малом фудбалу према којем су трошкови

²Према одредбама члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких странака, финансијска средства из члана 3. став (1) наведеног Закона странка може користити искључиво за остваривање циљева утврђених својим програмом и статутом.

³ Политичке странке дужне су водити евиденцију о пријему чланарина и добровољних прилога, те издавати потврде о пријему чланарина и добровољних прилога. Овлашћено лице у политичкој странци уплаћује чланарину и добровољне прилоге непосредно на трансакцијски рачун политичке странке најкасније у року од 10 дана од дана пријема уплате.

⁴ Допис Општине Сребреница број: 01-03-5/17 од 13.04.2017. године.

⁵ Финансирање политичких странака забрањује се: органима управе државе БиХ, ентитета, кантона, Брчко Дистрикта БиХ, те градским и општинским органима; јавним институцијама; јавним предузећима; хуманитарним организацијама; неименованим, односно анонимним донаторима; вјерским заједницама; синдикатима, удружењима и другим непрофитним организацијама које се финансирају јавним средствима без обзира на износ средстава; правним лицима у којима уложени јавни капитал износи најмање 25% и другим државама, страним политичким партијама и страним правним лицима.

организације турнира износили 9.726,00 КМ. У извјештају је, такође, наведено да је за организацију турнира прикупљено укупно 9.808,00 КМ, од чега 2.260,00 КМ од уплата спонзора на трансакцијски рачун странке, 3.200,00 КМ од котизације у готовини и 4.348,00 КМ од готовинских уплата спонзора.

Контролом пословних књига странке и извода са трансакцијског рачуна, утврђено је да је ОО СДС Теслић примио прилоге правних лица у укупном износу од 2.410,00 КМ, од чега је 2.260,00 КМ исплаћено из благајне, у готовом новцу, овом одбору. Странка за средства која је прикупио ОО СДС Теслић у готовом новцу у укупном износу од 7.548,00 КМ нема документацију, нити има евиденције о промету готовим новцем путем благајне, приходима и расходима овог одбора.

С обзиром да је ОО СДС Теслић примио прилоге у износу од 7.548,00 КМ у готовом новцу, који нису уплаћени на трансакцијски рачун нити има податке о донаторима, прекршене су одредбе члана 5. став (4), члана 6. став (2) и члана 8. став (1) тачка е) Закона о финансирању политичких странака.

- (2) Контролом пословних књига, утврђено је да је Српска демократска странка извршила отпис обавеза према Општини Петрово, чиме је супротно одредби члана 8. став (1) тачка ц) Закона о финансирању политичких странака остварила приходе у износу од 3.163,08 КМ.

Увидом у аналитичке картице обавеза према Општини Петрово утврђено је да су обавезе странке настале 2007. и 2008. године по рачунима за кориштење пословног простора у укупном износу од 3.163,08 КМ, те да је странка извршила отпис обавеза у корист прихода са даном 30.06.2016. године.

- (3) Према подацима које је доставила Коалиција „Под лупом“, Српска демократска странка је за потребе изборне кампање за Локалне изборе 2016. године поставила рекламни банер на зграду правног лица „Водовод“ а.д. Добој.

Странка у својим пословним књигама није евидентирала трошкове за кориштење простора за постављање рекламног банера, нити је евидентирала неновчану донацију.

С обзиром да странка није евидентирала неновчану донацију правног лица „Водовод“ Добој у којем уложени јавни капитал износи више од 25%, прекршила је одредбе члана 5. став (4) и члана 8. став (1) тачка х) Закона о финансирању политичких странака.

d) Српска демократска странка је прекршила одредбе члана 8. став (4) Закона о финансирању политичких странака⁶.

На основу обављене ревизије годишњег финансијског извјештаја, утврђено је да је Српска демократска странка примила прилог у износу од 100,00 КМ од правног лица које је имало склопљен уговор о јавној набавци радова са Општином Теслић чија је вриједност већа од 10.000,00 КМ, чиме су прекршене одредбе члана 8. став (4) Закона о финансирању политичких странака.

Странка је дана 03.08.2016. године примила прилог правног лица „Јавни превоз и грађевинска механизација“, Станко Игњић, с.п. Теслић у износу од 100,00 КМ. Према подацима које је доставила Општина Теслић, правно лице „Јавни превоз и грађевинска механизација“, Станко Игњић, с.п. Теслић је током 2016. године имало склопљен Уговор о извођењу радова на одржавању некатегорисаних путева у 2016. години са Општином Теслић у вриједности од 15.210,00 КМ.

⁶ Приватна предузећа која су са органима извршне власти на свим нивоима у БиХ склопила уговор о јавној набавци услуга, уговор о јавној набавци робе или уговор о јавној набавци радова у складу са прописима о јавним набавкама у БиХ не могу финансијски помагати политичке партије ако вриједност уговора у једној календарској години прелази износ од 10.000,00 КМ.

е) Српска демократска странка прекршила је одредбе члана 11. став (1) и члана 12. став (1) и (4) Закона о финансирању политичких странака.

Српска демократска странка није у пословним књигама евидентирала све приходе, расходе и обавезе, и није правилно водила благајничко пословање, чиме је прекршила рачуноводствене прописе и одредбе члана 11. став (1) и члана 12. став (1) Закона о финансирању политичких странака. Странка није обрасце годишњег финансијског извјештаја за 2016. годину попунила у складу са Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака - у даљем тексту: Правилник, чиме је прекршила одредбе члана 12. став (4) Закона о финансирању политичких странака.

(1) Српска демократска странка је у пословним књигама евидентирала и у годишњем финансијском извјештају исказала приходе и расходе ОО СДС Теслић по основу организације традиционалног Илинданског турнира у малом фудбалу у износу од 2.260,00 КМ, док за преостале приходе у износу од 7.548,00 КМ није успоставила евиденције, нити посједује документацију о пријему средстава. Такође је утврђено да странка није успоставила и водила благајничко пословање у ОО СДС Теслић, иако је евидентно да је овај одбор прикупљао средства и вршио исплате готовим новцем.

Поред наведеног, утврђено је да странка у пословним књигама, на конту 5798 - *издаци за хумантиране и спортске намјене*, евидентирала трошак ОО СДС Теслић у износу од 2.260,00 КМ без рачуна или друге документације, односно на основу Извјештаја. Према подацима из Извјештаја, трошкови турнира износили су 9.726,00 КМ, од чега је 7.150,00 КМ утрошено за награде, а 2.576,00 КМ за накнаде судијама, водитељу, записничарима и друге трошкове.

(2) Контролом прихода од имовине утврђено је да је странка у пословним књигама и годишњем финансијском извјештају за 2016. годину евидентирала приходе по основу издавања пословних просторија Министарству за избјеглице и расељена лица по рачунима за октобар и новембар 2015. године у укупном износу од 900,00 КМ, што указује да приходи нису евидентирани у моменту настанка, а за резултат имају више исказане приходе у извјештајном периоду.

(3) Српска демократска странка није у годишњем финансијском извјештају правилно исказала расходе, чиме је прекршила одредбе чл. 21, 22. и 23. Правилника.

- Увидом у уговоре о закупу пословних простора које је користио Секретаријат Српске демократске странке утврђено је да су у Бањој Луци у току 2016. године кориштене просторије за изборну кампању, по цијени од 650,00 КМ мјесечно, односно 7.150,00 КМ за једанаест мјесеци 2016. године. Такође, увидом у уговоре о закупу пословних просторија који су склопљени са 6 физичких лица у Бањој Луци, утврђено је да је Градски одбор СДС Бања Лука у периоду изборне кампање користио просторије за потребе подручних одбора и ту сврху утрошио средства у износу од 5.620,00 КМ.

Имајући у виду да су наведени простори кориштени у периоду и за потребе изборне кампање, странка је трошкове закупа у износу од 12.770,00 КМ имала обавезе да исказе на обрасцу 4.2 годишњег финансијског извјештаја.

- Српска демократска странка је у пословним књигама и годишњем финансијском извјештају исказала мање трошкове закупа пословног простора у Источном Новом Сарајеву и обавезе према закупдавцу за 300,00 КМ, чиме је прекршила одредбе члана 21, 22. и 24. Правилника.

(4) Српска демократска странка није у обрасцу 5 (обавезе политичке странке) годишњег финансијског извјештаја исказала тачне податке о својим обавезама на дан 31.12.2016. године, чиме су прекршене одредбе члана 24. Правилника.

- Према подацима које је доставила Општина Кнежево, обавезе Српске демократске странке према овој општини износе 300,00 КМ, док је странка у пословним књигама и годишњем финансијском извјештају исказала обавезе у износу од 270,00 КМ.
- Увидом у допис Општине Фоча, утврђено је да обавезе странке према Општини Фоча износе 356,00 КМ, док је странка у пословним књигама и годишњем финансијском извјештају исказала обавезе у износу од 106,00 КМ.

Трошкови изборне кампање

Према одредбама члана 15.10 Изборног закона БиХ, политичка странка за потребе изборне кампање не смије потрошити више од 0,30 односно 0,20 КМ⁷ по бирачу у сваком изборном кругу, према броју бирача које је објавила Централна изборна комисија БиХ.

Према подацима Централне изборне комисије Босне и Херцеговине, Српска демократска странка је у сврху изборне кампање могла да потроши 813.264,28 КМ.

Српска демократска странка је у годишњем финансијском извјештају за 2016. годину исказала трошкове пропаганде у износу од 738.055,79 КМ⁸.

5.2. ПРЕПОРУКЕ

Препоручује се Српској демократској странци да се придржава одредаба Закона о финансирању политичких странака, а посебно на основу уочених недостатака се препоручује:

- *да финансијска средства обезбијеђена за финансирање странке троши у складу са својим програмом,*
- *да води евиденције о примљеним прилозима,*
- *да се не финансира из извора који су забрањени овим Законом,*
- *да пословне књиге води у складу са рачуноводственим прописима, односно да води потпуне евиденције о приходима, расходима и обавезама,*
- *да финансијске извјештаје које подноси Централној изборној комисији Босне и Херцеговине попуњава у складу са Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака,*
- *да благајну води у складу за прописима благајничког пословања и*
- *да изврши усаглашавање обавеза са добављачима и проведе одговарајућа књижења у пословним књигама.*

КОМЕНТАР:

У остављеном року, Српска демократска странка је доставила примједбе на Прелиминарни извјештај о ревизији годишњег финансијског извјештаја за 2016. годину и постизборног финансијског извјештаја-Локални избори 2016. године. Странка је уз примједбе доставила и исправке образаца 3, 3-а, 3-е и 3-ф годишњег финансијског извјештаја за 2016. годину, чиме је дјелимично отклонила утврђене недостатке.

Служба за ревизију је уважила аргументоване примједбе странке, па је у складу са истима кориговала налазе ревизије из Прелиминарног извјештаја о ревизији.

⁷ Члан 15.10 став 2. Изборног закона БиХ прописује да се максимално дозвољени износ за финансирање изборне кампање израчунава тако што се број гласача у свим изборним јединицама у којима политички субјект има кандидатску листу или кандидата помножи са: 30 фенинга за начелника општине односно градоначелника и за чланове скупштине општине, чланове Народне скупштине РС и Представничког дома Парламента Федерације БиХ, чланове Парламентарне скупштине БиХ, члана Председништва БиХ, и председника и потпредседнике РС, односно 20 фенинга за изборе за чланове кантоналних скупштина.

⁸ Странка није у обрасцу 4.2 исказала трошкове закупа просторија у износу од 12.770,00 КМ.

Захваљујемо се лицу овлашћеном за финансијске извјештаје и запосленим у Секретаријату Српске демократске странке у Бањој Луци на доброј и коректној сарадњи током обављања ревизије.

Шеф Одјека за ревизијске послове
Сања Тошовић

Шеф Службе за ревизију
Мр сц. Хасида Гушић

Помоћник ревизора
Анела Бурцовић Капић